

„A Collegium szervezetének fejlesztése annyira haladt,
hogy a növendékek szeptember 21-én beköltözhetnek.”
Eötvös Loránd (1895)

Tisztelt Collegium!

2020. szeptember 21-én, a 125. tanévnyitón – mivel személyesen nem találkozhatunk – ezzel a levéllel köszöntöm a Tisztelt Collegiumot. Bár a folytonosságot külső erők átmenetileg megtörték, a szellem elpusztíthatatlan maradt és újratemtette a Kollégiumot.

Collegium nostrum etiam nunc vivit et floret.

Az ünnepi évfordulón képletesen – így csokorba gyűjtve is – a születésnapját ünneplő közösségünk kezébe nyújtom azokat a történelmi időket, illetve a közelmúltat és a jelent bemutató kiadványokat és írásokat, amelyek a Collegium kiadói jogosultságával a honlapunkon elérhetőek és onnan szabadon letölthetőek. (A jubileumi évben a korábbi kiadványok szerzőinek és szerkesztőinek engedélyével olyan tárhelyet is létrehozunk, ahol az összes, a honlapon most nem megjeleníthető írást is elhelyeznénk.)

Könnyebb kikapcsolódásul figyelmükbe ajánlom a Lustrum-kötet mellékletében kiadott filmeket is:

<https://eotvos.elte.hu/gallery/cinemata-I>

<https://eotvos.elte.hu/gallery/cinemata-II>

és a folyamatosan frissített számszerűsített eredményeinket:

<https://eotvos.elte.hu/szakmai-munka/eredmenyek>

E „virágcsokor” – *florilegium* mellett újdonságokat is küldök és ígerek. Csatolmányban találják az *Eötvös Loránd Emlékalbum* teljes anyagát, amely az egyetem gondozásában, a Collegiumban is méltó rendezvényekkel megélt Eötvös-émlékév végén született. Garai Imre ebben olvasható tanulmánya (103-112. oldalak) szabatosan összegzi az alapítás és a kezdetek történetét.

A 125., jubileumi akadémiai év során újabb kötetek kiadását is tervezzük. A Bassola Zoltán vaskos önéletírását és az életművet bemutató tanulmányokat köszöntő szavaimat és Garai Imre legújabb, a Collegium alapítását széles összefüggésbe ágyazó monográfiájának ajánlását e köszöntő-levél végén találják.

Kedves Collegista Társaim!

Mikor a mai Collegiumot képviselve tisztelettel emlékezek elődeinkre, gondolataim nyomban a velünk élő és a Collegiumhoz ragaszkodó idősebb és jelenlegi collegista nemzedékek felé fordulnak. Köszönöm Mindannyiuk Collegium iránt érzett szeretetét, amely minden különbözőségünket elfogadva összeköt minket és épp e – hazánkban sajnos oly ritka – közösségnek köszönhetően a Collegium fennmaradásának záloga. Az elmúlt tizenharmadfél évtized egyértelmű bizonyosság és megnyugvás arra, hogy a Collegium a jövőben is nemcsak *történelmi emlékhely*, hanem valóság marad.

Vivat et floreat Collegium de Iosepho Eötvös nominatum!

FLORILEGIUM

I. MONOGRÁFIÁK ÉS GYŰJTEMÉNYES KÖTETEK

- A Báró Eötvös József Collegium hivatástörténete 1895–1950. Vezető és forrásgyűjtemény az állandó kiállításához = La mission du Collège « Baron József Eötvös » de 1895 à 1950. Guide et catalogue de l'exposition permanente. Az írásos forrásokat összegyűjtötte és a magyarázatokot írta: Garai Imre. Szerkesztette: Horváth László. A francia nyelvű változatot fordította: Vargyas Brigitta. 4., javított kiadás. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2017. ISBN: 978-615-5371-32-5. 248 p.
https://eotvos.elte.hu/media/6c/3e/22aae770bb6fd5aa624522be590289c6d55751a45255ab9133529964c690/ec_nagy_szines.pdf
- An Elite Teacher Training Institute. The History of Eötvös József Collegium 1895–1950. Imre Garai. ELTE Eötvös Collegium, Budapest, 2019. ISBN: 978-615-5371-58-5. 433 p.
https://eotvos.elte.hu/media/9a/8d/83eea4a59b755c0fa6994315b434c3587cffc2ebed78f402cbd4d3e2ede0/ec_Garai.angol_.pdf
- A tanári elitképzés műhelye. A Báró Eötvös József Collegium története 1895–1950. 2., jav. kiadás. Garai Imre. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2016. ISBN: 978-615-5371-58-5. 505 p.
https://eotvos.elte.hu/media/61/37/dc0465ed2e340f49d0e080a8492f7144b6cd10f571d890e443baf136a607/ec_A_Tanari_elitkepzes_masodik_kiad.pdf
- Dögészek a Filoszterben. Szerkesztette: Benyó Krisztián – Horváth László. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014. ISBN: 978-615-5371-26-4. 87 p.
https://eotvos.elte.hu/media/94/5a/83a8df856c3226256c0676823d032b0fde8ac5293ad012ac3544c59a6c81/ec_dogeszek.pdf
- Fizikusok és matematikusok az Eötvös Collegiumban 1895–1950. Írta és összeállította: Radnai Gyula. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014. ISBN: 978-615-5371-24-0. 339 p.
https://eotvos.elte.hu/media/26/d0/43a77cf75b95b7189d75763972e81ebec92406c1eb99b611aa9b0127e6b9/ec_fizikusok.pdf
- Fodor Ferenc önéletírásai. Szerkesztette: Győri Róbert – Steven Jobbitt. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2016. ISBN: 978-615-5371-62-2. 350 p.
https://eotvos.elte.hu/media/cb/69/f8086c987c4ad068cf2f3ca62f5629d3dbf10aaf1af96b467e7723cfc0d5/ec_FodorFerenc.pdf
- Földrajz és földtudomány az Eötvös Collegiumban. Szerkesztette: Győri Róbert. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014. ISBN: 978-615-5371-22-6. 218 p.
https://eotvos.elte.hu/media/c1/a3/a003cf911acb092e1819fa3663adc7fb40bc305bde2714f5db35fa50349f/ec_foldrajzosok.pdf
- »Im Übersetzen leben« Der Professor des Convivium am Eötvös-Collegium. Gedenkschrift mit Beiträgen der internationalen Gedenktagung zum 100. Geburtstag von Fritz Paepcke am 5.–8. Juni 2016 und Zeitdokumenten. Herausgegeben von Géza Horváth – Balázs Sára. Eötvös-József-Collegium, Budapest, 2018. HU ISSN: 2560-2225. ISBN: 978-615-5371-88-2. 301 p.
<http://honlap.eotvos.elte.hu/wp-content/uploads/2016/02/Im-%C3%9Cbersetzen-leben.-Der-Professor-des-Convivium-am-E-%C3%B6tv%C3%B6s-Collegium-IMPRIMATUR.pdf>
- Lustrum. Ménesi út 11–13. Sollemnia aedificii a.D. MCMXI inaugurati. Ediderunt: László Horváth – Krisztina Laczkó – Károly Tóth et András Péterffy (Appendix). 2., javított

- kiadás. Typotex Kiadó – Eötvös Collegium, Budapest, 2013. ISBN: 978-963-279-441-9. 1221 p. + 1 db CD + 3 db DVD
<https://eotvos.elte.hu/kiadvanyok/lustrum-kotet>
- Lustrum. Százéves az Eötvös Collegium Ménesi úti palotája. Kiállításvezető. Szerkesztette: Horváth László. ELTE Eötvös Collegium, Budapest, 2011. ISBN: 978-963-89326-3-1. 129 p.
https://eotvos.elte.hu/media/7b/95/46a57644fa3312df9a789b1afdf45c11fc85a7469c208804a05cd8e82724/ec_Katalogus_web.pdf
- Magyarországi életutam. Aurélien Sauvageot. ELTE Eötvös József Collegium – Budapesti Francia Intézet, Budapest, 2013. 305 p.
https://eotvos.elte.hu/media/ba/fc/4613d2782055c15ec7d3e2eda9c6a927e1c17f488335dd941ccea85fec91/ec_Magyarorszagi_eletutam_magyar.pdf
- Notre sentinelle avancée. Aurélien Sauvageot et le Collège Eötvös József. Textes réunis et édition par: László Horváth – Brigitta Vargyas. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2012. ISBN: 978-963-89596-0-7. 255 p.
https://eotvos.elte.hu/media/c2/5f/41df1079eb86a28ea147c90b710284699fa0a3799dc7d42b0954803903b3/ec_Notre_Sentinelle.pdf
- Souvenirs de ma vie hongroise. Aurélien Sauvageot. Collège Eötvös József ELTE – Institut Français de Budapest, Budapest, 2013. 351 p.
https://eotvos.elte.hu/media/d8/ec/8a9273e9dcadd291bbccb794fc58aa82a8605ea466a118ba297197dc3528/ec_Magyarorszagi_eletutam_fracia.pdf
- Tízéves az ELTE Eötvös József Collegium Informatikai Műhelye 2004–2014. Szerkesztette: Csörnyei Zoltán. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014. ISBN: 978-615-5371-30-1. 415 p.
https://eotvos.elte.hu/media/14/b3/7d18950508513fa59cd376344c0f6ca60059e6424b8a8252581fcf299a43/ec_informatikusok.pdf
- „Úgyse hiába”. Emlékezések és tanulmányok a műhelyalapító Géher István tiszteletére. Szerkesztette: Szlukovényi Katalin et al. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2013. ISBN: 978-963-89596-6-9. 479 p.
https://eotvos.elte.hu/media/a2/f2/67e7f9c1f11d3912699be62aecf1e4ef767da4e672d29dbecc25355ef6e9/ec_ugyse_hiaba-1.pdf

II. TANULMÁNYOK TOVÁBBI KÖTETEK BEN

- CSÚR Gábor Attila et al.: Az Eötvös Collegium Skandinavisztika Műhelyének munkája 2002 és 2018 között. In: Seksten/Sexton ár. Tizenhat éves az Eötvös Collegium Skandinavisztika műhelye. Szerkesztette: Annus Ildikó. ELTE Eötvös József Collegium Skandinavisztika Műhely, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5897-00-9. 186 p.
https://eotvos.elte.hu/media/f5/45/78ae58558db6c949c1a9d40beddb0a89a77fdbf249a50448cdc0387721de/ec_sextonaar.pdf
- Zoltán FARKAS: Byzantine Studies in Eötvös József Collegium. In: [ABR XXI.]: Erika Juhász (Hrsg.): Byzanz und das Abendland IV. Studia Byzantino-Occidentalia. Bibliotheca Byzantina 4. Eötvös-József-Collegium, Budapest, 2016. ISBN: 978-615-5371-68-4. 271 p.
https://eotvos.elte.hu/media/91/d7/ce4a29b876b9b47815a4e3fe4103ce66667471969e04bba9332f08c419d3/ec_B_und_A_IV.pdf

- Boglárika FAZEKAS: Tradiciones estudiantiles del Eötvös Collegium comparadas con algunas manifestaciones de la Residencia de Estudiantes de Madrid. In: Paralelismos e interpretaciones en torno a la Residencia de Estudiantes. Szerkesztette: Faix Dóra. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2017. ISBN: 978-615-5371-80-6. 185 p.
https://eotvos.elte.hu/media/a2/ba/5c6ff686d1b8cc747ae0a948e305c6515c7ac2a091d3d6373950ecb16386/ec_Residencia.pdf
- FELDNÉ KNAPP Iлона: Cathedra Magistrorum. Tanárakadémia. In: A kincset csak fáradtsággal hozhatjuk napvilágra. Tanulmánykötet báró Eötvös József születésének 200. évfordulójára. Szerkesztette: Gángó Gábor. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2013. ISBN: 978-615-5371-14-1. 399 p.
https://eotvos.elte.hu/media/49/80/0869b0932badae9e0b3d8967e6e0d3ef5cd5f2494dc4c7f6385c3e33436b/ec_Eotvos_kotet.pdf
- GARAI Imre: Eötvös József és a magyar középiskolai tanári szakma kialakulása. A Báró Eötvös József Collegium létrejöttének előzményei. In: A kincset csak fáradtsággal hozhatjuk napvilágra. Tanulmánykötet báró Eötvös József születésének 200. évfordulójára. Szerkesztette: Gángó Gábor. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2013. ISBN: 978-615-5371-14-1. 399 p.
https://eotvos.elte.hu/media/49/80/0869b0932badae9e0b3d8967e6e0d3ef5cd5f2494dc4c7f6385c3e33436b/ec_Eotvos_kotet.pdf
- HORVÁTH László: „Alulírott, dr. Szegő Albert, írói nevemen Gyergyai Albert, az Eötvös Collegium tanára...”. In: ECCE. Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő V/1. szám (2014/2015). Szerkesztette: Horváth László. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2017. ISSN: 2064-0870. 398 p.
http://honlap.eotvos.elte.hu/wp-content/uploads/2016/02/ECCE_V_01.pdf
- HORVÁTH László: Mindent az Eötvös Collegiumnak köszönhetek. Horváth Endre a Báró Eötvös József Collegiumban. In: [ABR XXXVI.]: Studia Hellenica II. Horváth Endre válogatott tanulmányai. Szerkesztette: Horváth László – Nakos Konstantinos – Solti Dóra. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5897-07-8. 359 p.
https://eotvos.elte.hu/media/2a/5f/ae7e1ac32adc5120ab367dec0147ff88fb9b864f32500b7adc9d3080496b/ec_StudiaHellenicaII.pdf
- KÓSA-GRIMM András Kristóf: Az Eötvös Collegiumot ért sajtótámadások 1932 nyarán. In: Opuscula historica III. Tanulmányok a Történész műhelyből. Szerkesztette: Rudolf Veronika – Veres Kristóf György. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2019. ISBN: 978-615-5897-20-7. 241 p.
https://eotvos.elte.hu/media/90/9a/52a0f4ef5ff69d167e9ea26b2d4bbc7a30eb12330a6a16a8756e12cd8b33/ec_Opuscula-Historica-III..pdf
- Antal KOVÁCSIK: Die Ausbildung von Deutschlehrerinnen und -lehrern im Eötvös-Collegium. In: Beruf und Berufung. Fremdsprachenlehrer in Ungarn. Herausgegeben von Iлона Feld-Knapp. Eötvös-Collegium – Cathedra Magistrorum-Beiträge zur Lehrerforschung Band I. Typotex Kiadó – Eötvös-József-Collegium, Budapest, 2012. ISSN: 2063-837X. ISBN: 978-963-89596-4-5. 359 p.
https://eotvos.elte.hu/media/5a/73/76a4c2159177dc7218d9c48ff5ccaa4ee23328f382751abc5ec57c7fc108/ec_Beruf_und_Berufung_beliv.pdf
- TOLDI Viktória: Az első generációs értelmiségiek felemelkedése az Eötvös Collegiumban. In: A társadalom tükrében. Szerkesztette: Bartha Diána Gabriella. Az Eötvös Collegium Társadalomtudományi Műhelye, Budapest, 2018. ISBN: 978-615-5897-03-0. 180 p.
<http://honlap.eotvos.elte.hu/wp-content/uploads/2016/02/t%C3%A1rstud.pdf>
- TÓTH Károly: Eötvös József portréi az Eötvös Collegium gyűjteményében. In: A kincset csak fáradtsággal hozhatjuk napvilágra. Tanulmánykötet báró Eötvös József születésének

200. évfordulójára. Szerkesztette: Gángó Gábor. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2013. ISBN: 978-615-5371-14-1. 399 p.
https://eotvos.elte.hu/media/49/80/0869b0932bad9e0b3d8967e6e0d3ef5cd5f2494dc4c7f6385c3e33436b/ec_Eotvos_kotet.pdf

III. ÉVKÖNYVEK

- ECCE. Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő I. szám (2010/2011). Szerkesztette: Horváth László – Laczkó Krisztina – Markó Anita. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2013. ISSN: 2064-0870. 424 p.
http://honlap.eotvos.elte.hu/wp-content/uploads/2016/02/ECCE_I-1.pdf
- ECCE. Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő II. szám (2011/2012). Szerkesztette: Horváth László – Laczkó Krisztina – Kádár Gyöngyvér. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2013. ISSN: 2064-0870. 443 p.
http://honlap.eotvos.elte.hu/wp-content/uploads/2016/02/ECCE_II.pdf
- ECCE. Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő III. szám (2012/2013). Szerkesztette: Horváth László – Laczkó Krisztina – Kádár Gyöngyvér. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2014. ISSN: 2064-0870. 545 p.
http://honlap.eotvos.elte.hu/wp-content/uploads/2016/02/ECCE_III.pdf
- ECCE. Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő IV. szám (2013/2014). Szerkesztette: Horváth László – Kocsis Teréz – Kovács Györgyi. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2016. ISSN: 2064-0870. ISBN: 978-615-5371-54-7. 537 p.
http://honlap.eotvos.elte.hu/wp-content/uploads/2016/07/ECCE_IV.pdf
- ECCE. Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő V/1. szám (2014/2015). Szerkesztette: Horváth László. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2017. ISSN: 2064-0870. 398 p.
http://honlap.eotvos.elte.hu/wp-content/uploads/2016/02/ECCE_V_01.pdf
- ECCE. Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő V/2. szám (2014/2015). Szerkesztette: Horváth László. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2017. ISSN: 2064-0870. 344 p.
http://honlap.eotvos.elte.hu/wp-content/uploads/2016/02/ECCE_V_02.pdf
- ECCE. Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő VI. szám (2015/2016). Szerkesztette: Horváth László – Kocsis Teréz. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2018. ISSN: 2064-0870. 562 p.
<http://honlap.eotvos.elte.hu/wp-content/uploads/2016/02/ECCEVI.pdf>
- ECCE. Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő VII. szám (2016/2017). Szerkesztette: Horváth László – Kocsis Teréz. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2019. ISSN: 2064-0870. 558 p.
http://honlap.eotvos.elte.hu/wp-content/uploads/2016/02/ECCE_VII.pdf

BASSOLA ZOLTÁN: *KI VOLTAM? ÖNÉLETRAJZ*
ÉS
TANULMÁNYOK BASSOLA ZOLTÁN EMLÉKÉRE

Tisztelt Collegium!

Ezzel a hagyományos Eötvös-collegista köszöntéssel ajánlom figyelmébe az érdeklődő olvasónak Bassola Zoltán önéletírását és az életutat elemző tanulmánykötetet, amelyet a szerző halálának 50. évfordulóján rendezett emlékkonferencia előadásaiból szerkesztettek az örökösök. A „történelmi” Eötvös Collegium (1895–1950) vitathatatlanul a huszadik század magyar szellemtörténetének egyik meghatározó intézménye volt. Működésének, növendékei pályájának elemző bemutatása és értékelése a mai Collegium számára sem magáért való, amolyan kegyeleti cselekedet, hanem az új nemzedékek oktatásában és nevelésében is tartalmas feladat. Garai Imre kutatásainak köszönhetően immár vaskos monográfia mutatja be a Collegium történetét magyar és angol nyelven (2015 és 2019), de megjelentettünk a látható élményeknek köszönhetően könnyebben befogadható áttekintést is (*Kiállításvezető*) magyar és francia nyelven egyaránt. Bassola Zoltán önéletírásának bővített és újragondozott kiadása azon visszaemlékezések sorába illeszkedik, amelyek a történelmi kutatás alaposságával feltárt tényeket egyéni – olykor óhatatlanul elfogult, vagy irodalmári fogantatású – élményekkel teszik a mai olvasó számára is átélhetővé. (Kuncz Aladár, Németh Gyula, Király István, Mátrai László, Szász Imre, Gyergyai Albert, Aurélien Sauvageot, Fodor András, Rácz István, Keresztury Dezső, Szigeti József, Sziklay László, Kucsman Árpád terjedelmesebb visszaemlékezései.) Bassola Zoltán önéletírása azonban nemcsak az első világháború utáni Collegium életét és szereplőit mutatja be lebilincselően szórakoztató stílusban. Az élet-mű betölti az életrajzok klasszikus értelemben vett hivatását, a plutarchosi *bios* célját: collegista élet-mintát tár elénk, amelyből az ifjú nemzedék önnön jellemét és jövőjét alakító, elsajátítható tanulságokat szerezhet magának, ha akar. Utóbbi azonban már aligha a Collegium és a felelős kiadó igyekezetén múlik. Amit azonban megtehetünk, megtettük: íme Bassola Zoltán emlékirása, a példaértékű collegista életút. *Tolle et lege.*

Horváth László
igazgató

GARAI IMRE:
*A KÖZÉPISKOLAI TANÁRKÉPZÉS INTÉZMÉNYEI. A TANÁRVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁG ÉS
A TANÁRKÉPZŐ INTÉZETEK MŰKÖDÉSE A FŐVÁROSI EGYETEMEN AZ 1862–1919
KÖZÖTTI IDŐSZAKBAN*

A megjelenés előtt álló kötet a magyar középiskolai tanári hivatás fejlődését mutatja be a fővárosi tudományegyetem bölcsészeti kara mellett működő Középiskolai Tanárképző Intézet, illetve Tanárvizsgáló Bizottság történetén keresztül. A professzionalizáció elméletek kritikai, vagy hatalomelméleti megközelítését felhasználva a kutatás arra vállalkozott, hogy bemutassa ezen intézetek működésén keresztül a bölcsészkar professzorok hogyan próbálták

professzionizálni, azaz felügyeletük alá vonni a tanárképzés elméleti és gyakorlati szakaszait.

Ez nem egy sajátosan magyar jelenség volt, hiszen Európa más országaiban különböző módszerekkel a professzionizáció már a 19. század első évtizedeiben elkezdődött. Ezeket a tapasztalatokat mérlegelve merült fel egy párizsi mintára létrehozott internátus alapításának gondolata, amely a leendő középiskolai tanárok professzionizmusát, azaz szakértői tudását és gyakorlati képzettségét volt hivatott jobbítani. A későbbi Eötvös Collegium intézményes jellege és az ott alkalmazott módszerek annyira újszerűek voltak, hogy működése visszahatott a Középiskolai Tanárképző Intézet 1899-es reformjára, s szervezetében, illetve képzésében is számos elemet átvett az új tanárképző internátus képzési rendszeréből.

Az intézményes reformnál is fontosabb elem volt azonban, hogy a Collegium létrejötté egy új ideológiai keretbe helyezte a középiskolai tanárok működését. A „tudós tanárság” eszménye magában hordozta a német és a francia nemzetállamépítési eszményeket: a magyarság által elért kulturális vívmányokat disszeminálva, államhivatalnokként a lassú társadalmi átalakulás szorgalmazóit látták az új műveltségű tanároknak, akik úgy indíthattak társadalmi reformot, hogy az nem fenyegetett a fennálló politikai-társadalmi rendszer radikális átalakításával.

Üdvözlettel, H.L.